

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Базарлы Матак авылы

КАРАР

2022 елның 21 декабре

471№

Әлки муниципаль районында спорт чараларында катнашучыларны һәм хезмәт күрсәтүче персоналны матди тәэмин итүгә акча тоту тәртибен һәм нормаларын раслау турында

Спортны үстерүгә ярдәм итү, югары спорт нәтижәләренә ирешү өчен спортчылар эшчәнлеген стимуллаштыру максатында Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР ИТӨ**:

1. Әлки муниципаль районында спорт чараларында катнашучыларны һәм хезмәт күрсәтүче персоналны матди тәэмин итүгә акча тоту тәртибен һәм нормаларын Әлки муниципаль районында спорт чараларында катнашучыларны һәм хезмәт күрсәтүче персоналны матди тәэмин итүгә акча тоту тәртибен һәм нормаларын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> адресы буенча бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Житәкче вазыйфаларын башкаручы:

С.Н.Балакирев

Вәлиев А.А.

Өлки муниципаль районында спорт чараларында катнашучыларны һәм хезмәт күрсәтүче персоналны матди тәэмин итүгә акча тоту тәртибен һәм нормаларын Өлки муниципаль районында спорт чараларында катнашучыларны һәм хезмәт күрсәтүче персоналны матди тәэмин итүгә акча тоту тәртибен һәм нормалары

1. Гомуми нигезләмәләр

2.

1.1. Спорт чараларында катнашучыларны һәм хезмәт күрсәтүче персоналны матди тәэмин итүгә акчалар тоту тәртибе һәм нормалары агымдагы елга Татарстан Республикасы Өлки муниципаль районы бюджетында каралган акчалар исәбеннән уздырыла торган чараларга кагыла.

1.2. Спорт чараларына ярышлар (чемпионатлар, беренчелекләр, кубоклар, спартакиадалар, фестивальләр, турнирлар, регатлар, матч очрашулары, слетлар) һәм укыту-тренировка жыеннары (алга таба - УТЖ) керә.

1.3. Спорт чараларында катнашучыларга спортчылар, тренерлар, спорт судьялары, хезмәт күрсәтүче персонал (механиклар, хореографлар, команда администраторлары, аккомпаниаторлар һ.б.) һәм спорт төрләре буенча ярыш кагыйдәләре һәм ярышларны үткөрү турындагы нигезләмәләр (регламентлар) буенча каралган башка белгечләр керә.

1.4. Катнашучыларны спорт чараларына жибәрү агымдагы елга (бер айга, бер атнага) расланган спорт чаралары календаре, ярышлар үткөрү турындагы нигезләмәләр яисә аларны үткөрүче оешмаларның рәсми чакыруы нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Спорт чараларын үткөрүче оешмаларга Өлки муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәләре (яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, мөгариф бүлеге), Өлки муниципаль районы бюджетыннан финанслана торган башка органнар, учреждениеләр һәм оешмалар, спорт жәмгыятьләре һәм ведомстволары, ижтимагый спорт берләшмәләре (федерацияләр, ассоциацияләр, союзлар, клублар һ.б.), спорт төрләре буенча, профессиональ спорт клублары, спорт һәм физкультура-сәламәтлөндөрү юнәлешендәге оешмалар керә.

2. Акчаны тоту тәртибе.

2.1. Спорт чараларын үткөргәндә билгеләнгән тәртиптә раслана:

- ярышлар үткөрү турында нигезләмәләр (регламентлар), аларның тәртибе, делегация килү программалары, регламентлаштыручы башка документлар;
- спорт чараларында катнашучыларның микъдар составын, аларны үткөрү срокларын һәм чыгымнарны исәпләүне үз эченә алган чыгымнар сметасы.

2.2. Туклану чыгымнары, фармакологик һәм башка препаратлар һәм чаралар, судьялык түләүләре, спортчыларга, тренерларга һәм башка белгечләргә акчалата премияләр түлөү, хезмәт күрсәтүче персоналга һәм

белгечләргә башкарылган эш өчен түләү билгеләнгән нормалар нигезендә башкарыла.

2.3. Спорт делегацияләренә хезмәт күрсәтү һәм кабул итүгә, район территориясендә Халыкара, республика спорт чараларын үткәргүгә чыгымнар, муниципаль район Башкарма комитеты төзегән килешүләр нигезендә, Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә тиешле күрсәтмәсә белән расланган чит ил делегацияләрен һәм аерым затларны кабул итүгә һәм аларга хезмәт күрсәтүгә чыгымнарны тотуның гамәлдәге нормалары нигезендә башкарыла.

2.4. Катнашучыларның барлык категорияләренә, спорт чараларын уздыру урынына барганда юлда булган вакытта район территориясендә урнаштырылган тәүлеклек түләүләр түләнә, чаралар узган көннәрдә катнашучыларның барлык категорияләре туклану белән тәэмин ителә.

2.5. Спорт чараларына катнашучыларны, тренерларны, судьяларны һәм белгечләренә командировкалау чыгымнары хезмәт командировкалары өчен билгеләнгән нормалар буенча башкарыла.

2.6. Спорт корылмаларын һәм жиһазларын арендага алу чыгымнары, транспорт, почта-телеграф, типография, канцелярия һ.б. чараны уздыру көненә гамәлдә булган бәяләр яисә спорт чараларын рациональ үткөрүне һәм акчаларны куллануны тәэмин итә торган күләмнәрдә килешүләр бәяләре буенча башкарыла.

2.7. Спорт чараларына жәлеп ителгән белгечләренә (медицина хезмәткәрләренә, эшчеләренә, радистларның, рәссамнарның, машинистларның, мотористларның һәм башкаларның) хезмәте өчен түләү хезмәт турында Россия Федерациясенә гамәлдәге законнары нигезендә башкарыла.

2.8. Бюджеттан тыш акчалар, шулай ук иганәчеләр акчалары, катнашучы (оешмалар һәм жәлеп ителгән башка чыганаclar) хисабына спорт чараларын уздыручы оешмалар әлеге карарда билгеләнгән нормалардан тыш катнашучыларга түләүне арттырырга хокуклы.

3. Спорт чараларын финанслау тәртибе.

3.1. Чемпионатлар, беренчелекләр, кубоклар һәм аларга тиңләштерелгән башка ярышларны оештырганда чыгымнар:

- ярышлар оештыручы оешмалар - спорт корылмаларын һәм жиһазларын арендага, судьялар өчен түләү, жиңүчеләренә бүләкләү, хезмәт күрсәтүче персоналны карап тоту, почта-телеграф, типография, канцелярия, транспорт һәм башка хезмәтләр күрсәтү, катнашучыларны тукландыру һәм урнаштыру;
- ярышларда катнашучы оешмалар - катнашучыларга командировкалау (юлда йөрү өчен түләү һәм юлда тәүлеклек түләүне түләү, ярыш көннәрендә туклану һәм урнаштыру).

3.2. Уку-тренировка жыеннарын оештырганда чыгымнар:

- жыеннарны үткөрүче оешмалар - жыелма командалар әгъзаларын үзәкләштерелгән әзерләү, юлда йөрү өчен һәм тәүлеклек юлда түләү;
- физкультура-спорт оешмалары - спортчыларның жыелма командаларына кандидатларны (стажерларны) алып бару һәм алып кайтуны командировкалау, яшәү урыны буенча спортчыларны әзерләү.

3.3. Спорт чаралары аларда катнашучы оешмалардан гаризалар (старт) взносларын алу юлы белән үткөрелергә мөмкин. Шул ук вакытта чыгымнарның составы һәм гариза кертемнәре күләме уздырыла торган оешма тарафыннан раслана.

3.4. Әлеге кушымтага кертелмәгән ярышларны үткөрүгә бәйле барлык чыгымнар күрсәтелгән хезмәтләрнең жентекле расшифровкасы белән мәгълүматлар биру яисә исәп-хисап ясау буенча исәпләнә.

4. Спортчыларны, тренерларны һәм хезмәт күрсәтүче персоналны, белгечләрне физкультура-савыктыру, спорт һәм тренировка чараларын үткәргәндә тукландыру чыгымнары нормативлары.

№№ т/б№	Спорт чараларын уздыру территориясе	Көнәне бер катнашучыга чыгым нормасы, сум
1	Массакуләм физкультура-савыктыру ярышлары һәм чаралар	365 гә кадәр
2	Чемпионатлар, Татарстан Республикасы беренчелеге, Кубоклар һәм аларга күнекмә чаралары (Спартакиадалар, Универсиадалар)	425 гә кадәр
3	Бөтенроссия ярышлары һәм аларга чаралар	730 гә кадәр
4	Олимпия һәм паралимпия булмаган спорт төрләре буенча халыкара ярышлар һәм күнекмә чаралары	785 гә кадәр
5	Олимпия һәм паралимпия спорт төрләре буенча халыкара ярышлар һәм аларга күнекмә чаралары	850 гә кадәр
6	Әлки муниципаль районы территориясендә	200 гә кадәр
7	Әлки муниципаль районыннан читтә	425 гә кадәр

Искәрмә:

- 90 кг нан артыкавырлыгы һәм/яисә 190 см дан артык озынлыгы булган спортчыларга әлеге кушымтада билгеләнгән нормаларның аерым очракларында бюджет ассигнованиеләрендә каралган чикләрдә 50 %ка кадәр күтәрелергә мөмкин;
- Спорт чараларының акчасыз исәп-хисап уздыру урыннарында оештыру туклануы мөмкинлекләре булмаганда, спорт чараларында катнашучыларга әлеге кушымтада китерелгән чыгымнар нормалары чикләрендә кулдан акча түләү рөхсәт ителә.
- Спорт чараларын үткәргәндә судьяларның барлык категорияләре тукландыру белән тәэмин ителми.
- Спорт чараларын уздыручы оешмалар бюджеттан тыш, иганәчелек акчалары, шулай ук гариза кертемнәре хисабына, судьяларга барлык категориядәге судьяларга, спортчыларга, тренерларга һәм белгечләргә туклану өчен компенсация түләүләре башкарырга хокуклы.

4.1. Спортчыларны, тренерларны һәм физкультура-савыктыру, спорт һәм укуыту-тренировка чараларында катнашучыларны яшәтү чыгымнары нормативлары

№ т/б	Яшәү өчен торак пунктлар категорияләре исеме	Бер кешенең көнлек бәясе
1	Мәскәү, Санкт-Петербург, Сочи шәһәрләре	1120 гә кадәр
2	Россия Федерациясе субъектларының административ үзәкләре; Ерак Төньяк районнарына кертелгән шәһәрләр, торак пунктлар	910-1120
3	Башка шәһәрләр һәм торак пунктлар	670-850

Искәрмә:

- Спортчыларны, тренерларны һәм физкультура-савыктыру, спорт һәм укуыту-күнегүләр (күнегүләр) буенча башка катнашучыларны яшәү белән тәэмин итү мөмкинлекләре булмаганда, акчасыз исәп-хисап буенча әлеге кушымтада китерелгән чыгымнар нормалары чикләрендә кулдан акча бирү рөхсәт ителә

5. Спорт ярышларына хезмәт күрсәткән өчен спорт хөкемдарларына түләүләр күләме.

5.1. Хөкемдарларга спорт чаралары хөкемдарлары буенча хезмәт күрсәтүләр өчен түләүләр түбәндәге күләмнәрдә башкарыла:

№ т/б	Хөкемдар категориясе исеме	Хөкемдар категорияләрен исәпкә алып түләү исәпләре				
		МК, ВК	1 К	2К	3К/Ю/С	категориясез
1	Баш хөкемдар	745	630	-	-	-
2	Баш хөкемдар - сәркатип	745	630	-	-	-
3	Баш хөкемдар , баш сәркатип урынбасары	685	570	455	-	-
4	Судьялар	640	510	435	400	340
Командалы спорт төрләре						
5	Уенның баш хөкемдары	435	400	-	-	-
6	Уенның баш хөкемдары ярдәмчесе	365	340	-	-	-
7	Инспектор (техник делегат, комиссар)	435	-	-	-	-
8	Хөкемдарлар (бригада составында)	330	310	285	260	230

Шартлы билгеләр:

- МК - халыкара категорияле спорт хөкемдары;
- ВК - бөтенроссия категориясендәге спорт хөкемдары;
- 1К - беренче категорияле спорт хөкемдары;
- 2К - икенче категорияле спорт хөкемдары;
- 3 К - өченче категорияле спорт хөкемдары;

Ю/С - яшь спорт хөкемдары

*Республика дәрәжәсендәгә хөкемдар өчен хезмәт күрсәтүләр өчен түләү, РФ, әгәр хөкемдарлар суммасы регламентта (нигезләмәдә) күрсәтелгән булса, әлеге ярышларны уздыру турындагы регламент (нигезләмә) буенча башкарыла; Искәрмә:

1. Ярышларның, команда спорт төрләренән кала, бер көненә хезмәт күрсәтү өчен каралган түләү (футбол, волейбол, шайбалы хоккей, баскетбол, су полосы, гандбол, чирәмдәгә хоккей, регби һ.б.).

2. Ярышларны әзерләнгән һәм йомгаклау этабында баш хөкемдар, баш хөкемдар - сәркатип, баш хөкемдар урынбасарына һәм баш хөкемдар - сәркатип эшенә 2 көнгә өстәмә түләү.

3. Федерация һәм башка үткөрүче оешмалар үз, спонсорлык акчалары, шулай ук гариза кертемнәре исәбенән спорт хөкемдарларына билгеләнгән күләмнәргә өстәп түләү башкарырга хокуклы.

4. Халыкара ярышларга хезмәт күрсәтүче спорт хөкемдарларына түләүләр ярышларның регламентында каралган тәртиптә һәм күләмнәрдә башкарылырга мөмкин.

5. Хөкемдар коллегияләренең (бригадаларның) гомуми составы спорт төрләре буенча ярышлар үткәрү турындагы кагыйдәләр һәм нигезләмәләр нигезендә билгеләнә.

6. Уеннарны халыкара ярышлар, Бөтенроссия ярышлары, чемпионатлар һәм Татарстан Республикасы кубокларын оештыруга һәм үткөрүгә контрольлек иткәндә, уеннарның баш хөкемдарлары өчен каралган күләмдә инспекторлар һәм техник делегатларга билгеләнергә мөмкин.

7. Халыкара делегация билгеләнгән чит ил техник делегатлары һәм хөкемдарларына халыкара категория хөкемдарлары өчен каралган күләмнәрдә түләнә.

6. Спорт чаралары жиңүчеләренә, призерларына истәлекле бүләкләр һәм махсус истәлекле бүләкләр күләме

№ т/б	Спорт чаралары дәрәжәсе	Алынган урын	Призлар бәясе, сум	
			Командалар (команданың бер әгъзасына исәпләгәндә)	Шәхси
1	Район дәрәжәсендәгә ярышларда призлы урыннар яулаган спортчылар	1	команданың бер әгъзасына 1000 сумга кадәр	800 сумга кадәр
		2	команданың бер әгъзасына 900 сумга кадәр	700 сумга кадәр
		3	команданың бер әгъзасына 800 сумга кадәр	600 сумга кадәр
2	ТР Беренчелегендә, чемпионатларында призлы урыннарны алган спортчылар	1	команданың бер әгъзасына 2 000 гә кадәр	3 000 сумга кадәр
		2	команданың бер әгъзасына 1 500 гә кадәр	2 500 сумга кадәр
		3	команданың бер әгъзасына 1 000 гә кадәр	2 000 сумга

			әғзасына 1 000 гә кадәр	кадәр
3	Барлық дәрежәдәге Спартакиадаларда призлы урыннарны алган спортчылар	1	команданың бер әғзасына 2 000 гә кадәр	2 000 сумга кадәр
		2	команданың бер әғзасына 1 500 гә кадәр	1 500 сумга кадәр
		3	команданың бер әғзасына 1 000 гә кадәр	1 000 сумга кадәр
4	Идел буе федераль округы дәрежәсендә призлы урыннар алган спортчылар	1	команданың бер әғзасына 3 000 гә кадәр	4 000 сумга кадәр
		2	команданың бер әғзасына 2 500 кадәр	3 500 сумга кадәр
		3	команданың бер әғзасына 2 000 гә кадәр	3 000 сумга кадәр
5	Беренчелектә, Россия чемпионатларында призлы урыннарны алган спортчылар	1	команданың бер әғзасына 10 000 гә кадәр	10 000 сумга кадәр
		2	команданың бер әғзасына 8 000 гә кадәр	8 000 сумга кадәр
		3	команданың бер әғзасына 6 000 гә кадәр	6 000 сумга кадәр
6	Беренчелектә, Европа чемпионатларында призлы урыннар алган спортчылар	1	команданың бер әғзасына 15 000 гә кадәр	15 000 сумга кадәр
		2	команданың бер әғзасына 10 000 гә кадәр	10 000 сумга кадәр
		3	команданың бер әғзасына 8 000 гә кадәр	8 000 сумга кадәр
7	Беренчелектә, Дөнья чемпионатларында призлы урыннарны алган спортчылар	1	команданың бер әғзасына 30 000 гә кадәр	20 000 сумга кадәр
		2	команданың бер әғзасына 25 000 гә кадәр	15 000 сумга кадәр
		3	команданың бер әғзасына 20 000 гә кадәр	10 000 сумга кадәр
8	Олимпия, паралимпия, сурдлимпия уеннарында призлы урыннар алган спортчылар	1	команданың бер әғзасына 40 000 гә кадәр	40 000 сумга кадәр
		2	команданың бер әғзасына 35 000 гә кадәр	35 000 сумга кадәр
		3	команданың бер әғзасына 30 000 гә кадәр	30 000 сумга кадәр

			кадәр команданың бер әгъзасына 30 000 гә кадәр	30 000 сумга кадәр
9	Район, ТР, РФ һәм чит илләрдә уздырыла торган халыкара турнирлар	1	команданың бер әгъзасына 3 000 гә кадәр	3 000 сумга кадәр
		2	команданың бер әгъзасына 1 500 гә кадәр	1 500 сумга кадәр
		3	команданың бер әгъзасына 1 000 гә кадәр	1 000 сумга кадәр
10	Район спорт- конкурслары, жәйге, кышкы спартакиадалар, призлы	1	командага 20 000 кадәр	15 000 сумга кадәр
		2	командага 15 000 кадәр	10 000 сумга кадәр
		3	командага 10 000 гә кадәр	8 000 сумга кадәр
11	Спортчыларны беренчелеккә, Татарстан Республикасы чемпионатларына, Спартакиадага әзерләгән тренерлар (алган урынга карап)	1	3 000 сумга кадәр	
		2	2 000 сумга кадәр	
		3	1 000 сумга кадәр	
12	Идел бие федераль округында спортчылар әзерләгән тренерлар (алган урынга карап)	1	4 000 сумга кадәр	
		2	3 000 сумга кадәр	
		3	2 000 сумга кадәр	
13	Спортчыларны беренчелеккә, Россия чемпионатларына әзерләгән тренерлар (алган урынга карап)	1	5 000 сумга кадәр	
		2	4 000 сумга кадәр	
		3	3 000 сумга кадәр	
14	Европа беренчелегенә спортчылар әзерләгән тренерлар (урын алуға карап)	1	8 000 сумга кадәр	
		2	7 000 сумга кадәр	
		3	6 000 сумга кадәр	
15	Спортчыларны беренчелеккә һәм Дөнья чемпионатына әзерләгән тренерлар (алган урынга карап)	1	10 000 сумга кадәр	
		2	9 000 сумга кадәр	
		3	8 000 сумга кадәр	
16	Спортчыларны Олимпиадага, Паралимпиадага, Сурдлимпиадага әзерләгән тренерлар (алган урынга карап)	1	15 000 сумга кадәр	
		2	14 000 сумга кадәр	
		3	13 000 сумга кадәр	
17	Әлеге нигезләмәнең 13 пунктында санап үтелгән			1000 сумга кадәр

	иң яхшы спортчыларга, тренерларга һәм башка белгечләргә		
--	---	--	--

Искәрмә:

- Спорт ярышларында жиңүче һәм призерларны бүләкләгәндә акчалата түләүләрне югарыда күрсәтелгән күләмнәр нигезендә башкарырга рөхсәт ителә;
- Иң яхшы спортчылар, тренерлар һәм башка белгечләр өчен ("Жиңүгә ихтыяр өчен", "Иң яхшы техника өчен", "Иң яхшы тренер өчен" һ.б.) аерым ярышлар нәтижәләре буенча махсус призлар күләме тиешле дәрәжәдәге ярышларда өченче урын өчен приз бәясеннән югарырак билгеләнми.

7. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы җыелма командалары өчен фармакологик, торгызу чаралары, витаминнар һәм аксым препаратлары, гомуми дөваллау билгеләнешендәге медициналар, бәйләү чаралары белән тәмин итү чыгымнары нормативлары

т/б№	Спорт чаралары дәрәжәсе	Көнгә бер кешегә чыгым нормалары
1	Россия Федерациясе территориясендә уздырыла торган халыкара ярышлар	150 гә кадәр
2	Бөтенроссия ярышлары, Беренчелек, Россия Федерациясе Чемпионатлары, спорт төрләре буенча зона ярышлары	120 гә кадәр
3	Уку-тренировка җыеннары	100 гә кадәр

Искәрмә: Түләүсез фармакологик һәм аксымлы-глюкоз препаратлар һәм витаминнар белән тәмин ителә:

1. Ярышларда катнашучылар - аларның фактта катнашу көннәрендә;
2. Уку-тренировка җыенында катнашучылар - җыеннары фактта уздыру көннәрендә.

8. Электрон җиһазлар һәм контроль-үлчәү приборларын арендау бәясе

т/б№	Атамасы	Көнөнә аренда бәясе сумнарда
1	Компьютер белән тәмин итү	5 000 гә кадәр
2	Электрон хөкемдар-мәгълүмат аппаратурасы: Көрәш төрләре өчен: • берьяклы; • ике яклы; • спортның уен төрләре өчен	3 000 кадәр 5 000 кадәр 5 000 гә кадәр
3	Спорт чараларын уздырганда музыка белән тәмин итү	5 000 гә кадәр

Искәрмә:

1.Күрсәтелгән таблицага кермәгән электрон жиһаз һәм контроль-үлчәү приборларыннан файдаланган өчен аренда түләве күрсәтелгән хезмәтләрнең жентекле шифровкасы белән белешмәләр бирү яисә исәп-хисап ясау буенча исәпләнелә;

2.Хөкемдар-мәгълүмат аппаратурасы түбәндәгеләрне күздә тоту: көрәш өчен бер келәмгә, спортның уен төрләре өчен бер майданчыкка исәпләнә.

9. Физкультура һәм спорт-массакуләм чараларга хезмәт күрсәткән өчен административ-хужалык һәм хезмәт күрсәтүче персоналга түләү чыгымнары нормативлары

т/б№	Вазыйфа аталышы	Түләү күләме кәнгә, сум
1	Жыен начальнигы (администратор)	217
2	Комендант	193
3	Дистанция һәм трасса начальнигы	217
4	Дистанция һәм трасса начальнигы урынбасары	205
5	Жәйге спорт төрләре буенча контролер	193
6	Кышкы спорт төрләре буенча контролер	205
7	Спорт судноларына хезмәт күрсәтү буенча эшче	189
8	Техник-моторист	217
9	Техник, моторист-коткаручы	217
10	ретрак(карда йөргеч) йөртүчесе	193
11	Водолаз	217
12	Телефончы	193
13	Оператор	217
14	Спорт чараларына хезмәт күрсәтү буенча эшче	189
15	Ярдәмче эшче	188
16	Рәссам	256
17	Видеокатехника буенча инженер	275
18	Машинист	189
19	Аккомпаниатор	240
20	Ветеринария табибы	275
21	Ат караучы	187
22	Механик	217
23	Табиб	312
24	Шәфкать туташы	241
25	Күзәтүче, махсус корреспондент, матбугат сәркатибе	275

Искәрмә: Гамәлдәге хезмәт законнары нигезендә ял һәм бәйрәм көннәрендә түләүләр күләме ике тапкыр арттырыла